קרני אור

יו"ל ע"י קהילת חסידי ברסלב
בנשיאות הגה"צ רבי יעקב מאיר שכטער שליט"א

494 | פרשת תולדות | ד' כסלו תשפ"ז

לימוד היומי דקהילתינו

יום	יום לחודש	ליקוטי מוהר"ן ח"א	ליקוטי הלכות ח"ב	משנה ברורה ח"ג	השתפכות הנפש	שולחן ערוך תורן משפט
שבת	ד'	עד:	מה	חזרה	רמה רמו	שע"ג: א-ב
א	ה'	עה.	מו	קפד.	רמז רמח	שע"ג-ד: ג-א
ב	ו'	עה:	מז	קפד:	רמט רנ	שע"ד: ב-ג
ג	ז'	עו.	מח	קפה.	רנא רנב	שע"ד-ה: ד-א
ד	ח'	עו:	מט	קפה:	רנג רנד	שע"ה: ב-ג
ה	ט'	עז.	נ	קפו.	רנה רנו	שע"ה: ד-ה
ו	י'	עז:	נא	חזרה	רנז רנח	שע"ה: ו-ז

דבר המערכת

בעוד כשלושה שבועות אנו כבר בתוך ימי החנוכה הקדושים, חייבים לזכור שבימים נשגבים אלו אין מציינים רק זכר לנס שעבר, אלא זהו כח מכריע במלחמה חיה וקיימת המתחוללת כעת סביבנו, וכלשון קדשו של רבי נתן: "תוקף הנס של חנוכה בכלליות שהיה בימי מתתיהו, וכן נעשה הנס בפרטיות בכל שנה בכל אדם, שבכל פעם רוצים להתגבר בחינת מלכות יון הרשעה שהוא בחינת יון מצולה ואין מעמד, שרוצים לבלבל ולבטל האדם לגמרי מעבודת ה' יתברך כדי להשכיחם תורתך ולהעבירם על חקי רצונך" (לקוטי הלכות, בציעת הפת ה-כג), ו"כל הנסים והנפלאות שעשית לאבותינו אשר עליהם נקבעו הימים טובים הקדושים, כולם נעשים ונתגלים ומאירים בכל דור ודור בכל אדם ובכל זמן" (לקוטי תפלות, ח"ב ל"ז).

גם אנו עומדים בעת צרה איומה שעבורה ניתנה לנו תקוות חסד זו. השונאים אולי שינו את שמם, הם לא נקראים יוונים, אבל מהותם לא שונה בהרבה, 'שבכל דור ודור עומדים עלינו לכלותנו', מבית ומבחוץ, הן הרודפים המלובשים כבני אדם והן היצר שבלב, העורכים מלחמת חרמה בקרב איום הנערך במלוא עוזו, כאשר האוייב מתעצם על נקודה אחת, לחקוק בלב כל אחד ש'אין לו חלק באלוקי ישראל" חס ושלום, להמיר קדושת מעלת עם סגולה בחן מזוייף ובהבלי עולם חולף ובחכמת טבע שדופה העוקרת את האדם משתי עולמות. עלינו להתחדש ולהכין עצמנו ברצונות וכיסופים לקבל אור קדוש זה שיביא לנצחון המלחמה דקדושה, הן בפרטיות, מי שחש שנפשו נפלה לתרדמת הזמן ולעסקי עולם חולף ושמדוחי קנאה תאוה וכבוד שולטים עליו מבלי לרוץ לחפש תרופה אצל הרופא הגדול, שימתין ויצפה לישועה אמיתית מכח הנס העצום הזה, וכך גם במלחמה הכללית הנטושה במלוא עוזה ובפרט בארץ הקודש, כאשר צוררי היהודים גמרו אומר להשכיחם תורת ה' ולהשבית קול התורה והאמונה מישראל ח"ו. שעלינו להתחזק ולהאמין כי יש ביד החלשים והמעטים לנצח הכל אם רק יתאמצו בתפילה וברצונות כבימים ההם.

חזק ונתחזק בעדנו ובעד עמנו, כי אין מעצור לה' להושיע ברב או במעט.

העזרכים

פניני אור
אמרות טהורות מרביה"ק ותלמידיו

הָיוּ נִזְהָרִים מְאֹד לְבִלְתִּי לְהַכְנִיס לְוִכּוּחִים עִם אֶפִּיקוֹרְסִים וְכַדּוֹמֶה, וְהָיָה דַּרְכָּם לוֹמַר לָאֶפִּיקוֹרוֹס הַבָּא לְהִתְוַכֵּחַ בְּעִנְיְנֵי אֱמוּנָה: **"מוֹכָן אֲנִי לוֹמַר לְךָ מַה שֶּׁבְּדַעְתִּי, וְאִם תִּרְצֶה שְׁמַע דִּבְרֵי וּתְקַבְּלֵם, וְאִם לָאו לָאו. אֲבָל אֶת מַה שֶּׁבְּדַעְתְּךָ לוֹמַר, לְהַקְשׁוֹת וּלְהַסְבִּיר, אֵינִי מְעוּנְיָן אַף לִשְׁמוֹעַ כְּלָל וְכְלָל"**.

(שיח שרפי קודש)

בכל דור ודור עומדים עלינו לכלותנו

ב'תורה' זו מבאר רבינו הקדוש שזו מדתו של יעקב אבינו כפי שמבואר בפרשתנו 'ויעקב איש תם', לעומת עשו הרשע שביזה את הבכורה שהיא החכמה האלוקית, כי "אי אפשר לזכות אל אור השכל כי אם על ידי בחינת מלכות, דהיינו שיקבל עליו מלכות שמים באמת ובאמונה שלמה ויצמצם דעתו ויסלק כל חכמתו לגמרי כאילו אין לו שום שכל עצמו כלל וימאס בכל החכמות והשכליות חיצוניות, ויצפה ויכסף וישתוקק רק לקבל אור וחיות מהשכל והחכמה האמיתית" ו"עיקר התקשרות אל השכל דקדושה הוא על ידי תמימות שזה בחינת ויעקב איש תם" (קיצור לקוטי מוהר"ן שם, אות ח, יב).

רבינו הקדוש לימד אותנו את החכמה האלוקית שבכח התפילה, שביכלתה להפר את כל כללי הטבע, וכדבריו הקדושים (לקוטי מוהר"ן, ח"א ז'): ש"התפילה למעלה מהטבע, כי הטבע מחייב כן, והתפלה משנה הטבע וזה דבר נס", **זוהי האמת הפשוטה והתמימה בתכלית, לעולם אין מציאות של ייאוש והרמת ידיים אפילו כאשר המלומדים והידענים המומחים ביותר אומרים שאין שום סיכוי ותקוה.** ואמת זו הביאה את כל הצדיקים להפציר ולהרבות בתפילה מבלי להתייחס כלל ל'נבואותיהם' של חכמי הטבע למיניהם.

בפרשתנו אנו לומדים על יצחק שמפציר הרבה בתפילה להפקד בזרע של קיימא, זאת, על אף ש"יצחק אבינו עקור היה, שנאמר ויעתר יצחק לה' לנכח אשתו, על אשתו לא נאמר, אלא לנוכח, מלמד ששניהם עקורים היו" (יבמות סד.), אך זה לא הרפה את ידיו "ויעתר יצחק אל ה' - הירבה והפציר בתפלה" (רש"י, כאן), וזוהי הוראת דרך לעד: "מכאן יש ללמוד על כח התפילה שהיא גדולה מאד ואפילו לשנות הטבע" (רבנו בחיי, כאן).

לא רק שצריך להאמין בכך, אלא חייבים להתמים עצמנו לאמת זו, תמימות פירושה כאמור להיות 'עניה ודלה דלית לה מגרמה כלום כי אם מה שמקבלת מהחכמה', לא לתת שום צד ושום התיחסות ושום משקל לעוד חכמה אחרת מבלעדי החכמה האלוקית, להבין שכל חכמתם היא הבל ורעות רוח ממש מול חכמת התורה, שמלמדת אותנו בבירור שאין שום דבר העומד נגד תפילה כי ביכלתה להפוך את הטבע לגמרי.

רק החכם האמיתי דקדושה יודע לרדת לעומק פנימיות מהותו של אחד מישראל שלדאבון לב נפל לפי שעה לביב של שופכין, והוא מודיע לנו: **"מי שיודע קדושת ישראל מאין הם לקוחים ויודע רוחניות ודקות של ישראל, הוא יודע שישראל הם רחוקים לגמרי מעוון, ואין עוון שייך להם כלל כלל לא לפי גודל קדושתם משרשם וגודל דקותם ורוחניותם"** (לקוטי מוהר"ן, ח"ב סי' ז-ג').

'מי שיודע - הוא יודע', ומי שלא השיג ידיעה זו והוא מזוהם בחכמת הטבע לעולם לא יידע זאת, ומכאן מסקנתו הנבערה

המשך בעמוד ד'

לתגובות והערות
3323796@gmail.com
ניתן לקבל את הגליון באימייל מידי שבוע

הדל"נ 4:05 • נץ החמה 6:04 • סוזק"ש 7:57
יצאת השבת 5:18 • יצאה"ש לר"ת 5:56

"והכלל והעיקר שלא יתפחד כלל!"

שאלה:

למדתי השבוע בליקוטי מוהר"ן את דברי רבינו הידועים: "ודע שהאדם צריך לעבור על גשר צר מאד מאד, והכלל והעיקר שלא יתפחד כלל!" (ליקוטי מוהר"ן תנינא, מח). ורציתי לשאול: מדוע זהו "הכלל והעיקר"?

תשובה:

מתוך דברי רבינו מובן שעיקר סיבת הנפילה מה שהאדם נופל מהגשר הצר, הוא מחמת שהיצר הרע מפחידו ומבעיתו, ובזה הוא מחליש את כוחו, ומבלבל את מוחו, עד שמפילו לגמרי. ולכן "**הכלל והעיקר שלא יתפחד כלל**", כי בזה שלא יתפחד יהיה לו כח ויכולת לעבור את הגשר הצר בשלום.

וכפי שמבאר רבינו בשיחותיו, שעיקר טכסיסו של היצה"ר הוא להכניס מורך ופחד בלב האדם, ומביא את מה שפירשו חז"ל את הפסוק שנאמר בשעת מלחמה "אל תיראו ואל תערצו": "אל תיראו מִשְּׁפָעַת הקלגסים ואל תערצו מקול הקרנות" וכו'. ומפרש רבינו: "שכל הדברים האלה עוברים על מי שחפץ להיכנס בעבודת ה', **שכמה מיני מלחמות ופחדים, ושפעת הקלגסים וקול הקרנות וכו' וכו' עוברים על כל אחד ואחד. וצריך לעמוד על עמדו לבלי להניח את מקומו בשום אופן בעולם** ולצפות לישועה תמיד, ולבלי להתרחק ולנוס ממנו יתברך חס ושלום" (שיחות הר"ן, קכ).

ומוהרנ"ת מרחיב בזה מעט בליקוטי הלכות, וכותב:

"וזהו 'אל ירך לבבכם אל תיראו ואל תערצו ואל תחפזו מפניהם'. 'אל תראו משפעת סוסים ושפעת הקלגסים וקול הקרנות', היינו ענייני תכסיסי מלחמה שעושין השונאים להפחיד ולאיים על שכנגדם. וכל הבחינות הללו יש במלחמת היצר הרע, והוא ידוע למי שהתחיל להיכנס קצת בעבודת ה' ובמלחמת היצר הרע, אפילו אדם פשוט לגמרי, **כי דרך הבעל דבר והסטרא אחרא לאיים ולהפחיד על האדם מאד מאד ולהכביד עליו עבודתו יתברך מאד מאד**, ומחמת זה נמנעו רבים מלהתחיל להיכנס בעבודתו יתברך, מחמת האיומים והכבדות הללו וכיוצא בהם. וזה בחינת שעטת סוסים ושפעת הקלגסים וקול הקרנות וכו'. **אבל העיקר בעבודת ה' שלא יתפחד האדם כלל**, וכמו שאמר רבינו ז"ל שבעולם הזה האדם צריך לעבר על גשר צר מאד, והעיקר הוא שלא יתפחד האדם כלל" (ליקוטי הלכות, גילוח ג, ט).

ובמכתביו מחזק מוהרנ"ת את בנו שוב ושוב לבל יתפחד מכל מה שעובר עליו ונעשה עמו, ומזכיר לו תמיד שה' אתו עמו ואצלו, ואין לו ממה להתפחד.

והרי אחד מלשונותיו במכתביו: "**גיוואלד, שרעק דיך ניט מיין ליב קינד! שרעק דיך ניט! גאט איז מיט דיר באמת!**. זכור מה שאמר אדוננו מורנו ורבנו ז"ל 'גאט איז גרויס מען וויסט גאר ניט' וכו', אפילו אייער זאך וויהין איטליכער איז גיפאלין' [ה' גדול אין יודעין כלל וכו'], אפילו בענין שלכם להיכן שכל אחד נפל] וכו' וכו', אבל יש ענין שנתהפך הכל לטובה, כי לגדולתו אין חקר. ותדע ותאמין באמת כי גם אתה כמו שהוא עתה, כלול בדבריו הקדושים האלו. **ואפילו הגרוע ביותר חס ושלום אלפים ורבבות מדרגות, כלול גם כן בדבריו אלו. והלוואי היה שומע דברים אלו היה מחיה עצמו בחיי עולם לנצח ולא היה אובד את עולמו**. אבל מה נעשה כי בשביל זה בעצמו השתטחו והתפשטו נגדנו כל כך בפרט עתה, אבל על ידי זה יש לך ולנו וכולנו לשמוח הרבה, מאחר שאנו זוכים לשמוע ולהאמין בדיבורים הקדושים אמתיים כאלה, נוראים ועמוקים ופשוטים כאלה" (עלים לתרופה, מכתב מיום א' וארא תקצ"ו).

וכאן המקום להעתיק מכתב ובו כותב מוהרנ"ת חידוש נפלא, שגם אם האדם כבר נפל מהגשר, אסור לו להתפחד...

וזה לשונו: "**ואם שיש שאומרים בדעתם שכבר נפלו מן הגשר לתוך רפש וטיט ומקומות מטונפים - אדרבא ואדרבא, זה האיש בוודאי אין צריך לפחוד עוד!** כי הלא גם עתה אני יודע שצריכין לקוות ולצפות לה' ולקרוא אותו גם מנפילות כאלו, בבחינת 'צפו מים על ראשי אמרתי נגזרתי קראתי שמך ה' מבור תחתיות', וכן בהרבה פסוקים בתהילים, כמו שכתוב 'טבעתי ביון מצולה ואין מעמד וכו' שתני בבור תחתיות' וכו'. וכבר הודיענו רבנו ז"ל שגם צעקה משאול תחתיות אינה נאבדת לעולם, ושלא נתייאש מן הצעקה לעולם, כי גדול ה' ואין יודעין כלל וכו'.

וכל אלו הדיבורים אמתיים שכתבתי, הם הם בעצמן הגשר האמתי שיכולין לעבור עליו אפילו בתהום תחתיות, רק שלא יפול בדעתו ולא יתפחד כלל, ויבטח וישען בכוחו של זקן דקדושה שגילה כל זה ויותר מזה, ותקיים 'קוה אל ה'', ואם עדיין נעשה מה שנעשה 'חזק ויאמץ לבך וקוה אל ה'' וכעין שפירש רש"י שם" (עלים לתרופה, מכתב מיום ג' וישב תר"ג).

לא להתפחד מהקטרוגים!

חמור נוער וכלבים צועקים

מובא בספר **נוצר חסד להרה"ק מקאמרנא זי"ע**, שאם אתה רואה אדם שאין עליו מחלוקת, סימן שהוא מהערב-רב (הגם שאין זה כל-כך פשוט, אבל אכמל"ב). אבל זה ברור שמחלוקת [שחולקים על הרוצים להתקרב להשי"ת] סימן יפה הוא, כי כל בחינה של מלכות שמים שהאדם רוצה לגשת אליה, מתעוררים עליו קטרוגים בלי שיעור, מעצמו ומאחרים, מבית ומחוץ, כמו שכתב רש"י בתחילת התורה שהאומות טוענים על ישראל: "**ליסטים אתם שכבשתם ארצות שבע אומות**", והקטרוג הזה נתעורר על כל כבישה שנעשה ע"י שהאדם ממליך עליו את השי"ת באיזה מקום שהוא ובאיזה זמן שהוא, שעי"ז הוא מבריח משם את הסטרא אחרא, ומוקים מלכותיה דשמיא לאתריה [ומחזיר מלכות שמים למקומה]. ואפילו אם רק נתעורר האדם לדבר שבקדושה, **תיכף ירגיש שמתחילים הקטרוגים מכל הצדדים ומכל הבחינות; חמור נוער וכלבים צועקים...** וזה הכל נמשך מקטרוג הסט"א "ליסטים אתם שכבשתם"...

והגם שהם הם הליסטים, כי כל חזקתם באה מבחינת "**וְשִׂפְחָה כִּי תִירַשׁ גְּבִרְתָּהּ**" (משלי ל, כג), אבל חזקתם היא כל כך חזקה עד שלעיני בשר נראה כי 'עשיו הוא הבכור', כמו שמובא ברש"י ויצא עה"פ "**וַיִּקְרָא שְׁמוֹ יַעֲקֹב**" "הקב"ה אמר: אתם קריתם לבכורכם שם, אף אני אקרא לבני בכורי שם, הדא הוא דכתיב 'ויקרא שמו יעקב'". כי הבכור האמיתי הוא יעקב, וכמו שמובא במדרש רבה עה"פ "**כֹּה אָמַר ה' בֹּרַאֲךָ יַעֲקֹב וְיֹצֶרְךָ יִשְׂרָאֵל**" (ישעי' מג, א). אמר הקב"ה לעולמו, עולמי עולמי מי בראך וכו' יעקב בראך. והביאור בזה, כי עיקר הבריאה היא בשביל הצדיק, שבו תלוי כל מלכותא דשמיא, ולעומת זה עשיו הוא הוא איש שעיר, בתוקפא דרוח סערה שגדול בשעתו.

ומזה נמשך גם מה שמובא הסבר לזה שהיצה"ר הוא הכובש בדרך כלל, מפני שהוא הקדים והחזיק קודם, כי תיכף ביציאת האדם מרחם אמו אזי "**לַפֶּתַח חַטָּאת רֹבֵץ**". כמו שרואים שע"פ הטבע נמשך הנולד תיכף לאכילה ושתיה וכו', ואח"כ עובר זמן רב, ועד שמשיג מה חובתו בעולמו כבר נקלטו בו כל התאוות מראשו ועד רגליו, כשמתחילים להמשך אחר הקב"ה ולקיים "**וְשָׁכַנְתִּי בְתוֹכָם**". וכפי הדרש "בתוך כל אחד ואחד".

"אהבה דוחקת הבשר"

וכן מובא **בספה"ק תלמידי הבעש"ט** על דברי הגמרא (ב"מ פד.) "**אהבה דוחקת הבשר**", היינו שאהבת הקב"ה דוחקת תאוות הבשר, שכשזה קם זה נופל, ותיכף נתעורר הקטרוג המשתלשל מהסטרא אחרא המורד במלכות ואומר 'ליסטים אתם'. ויעקב בחכמתו ותמימותו כל כך התאבק עם הסט"א עד שהיא הודית לו באמרה "**וְלָמָּה זֶּה לִי בְּכֹרָה**" (בראשית כה, לב), כי היא איננה שייכת לו לגמרי. ונחל יעקב בנחלתו נחלת אבותיו.

והנה על **הפסוק** "**וַאֲנִי נָתַתִּי לְךָ שְׁכֶם אַחַד עַל אַחֶיךָ אֲשֶׁר לָקַחְתִּי מִיַּד הָאֱמֹרִי בְּחַרְבִּי וּבְקַשְׁתִּי**" (שם מח, כב) **'שכם אחד על אחיך'** - הוא סוד הבכורה, **'אשר לקחתי מיד האמורי'** - מעשו, שעשה מעשה האמורי, **'בחרבי ובקשתי'** - בצלותי ובעותי, שהתפלל הרבה להשי"ת שיזכה לקחת את הבכורה מעשיו, עד שהשי"ת סיבב סיבובים שעשיו עצמו מכר לו את הבכורה, כדי שיודו הכל על זה, ולא יהיו שום קטרוגים.

וכן רואים במציאות, שכל דבר, כגון כלי מסויים, תחילה רואים את חומריות וגשמיות הכלי, ואח"כ כשמתבוננים יותר מתחילין לראות את החכמה הטמונה בכלי שלפניו. ולענייננו, עצם הבכורה היא הגשמיות (שכל עניינו שנולד ראשון) ורק אח"כ משיגין החכמה הגנוזה בה. אבל מי שהמציא את הדבר, אצלו הוא להיפך, שמתחילה השיג את החכמה, ורק אח"כ הוציאה מהכח אל הפועל. נמצא שאצל הממציא, החכמה היא הבכורה.

וכן כביכול אצל השי"ת כתיב "**כֻּלָּם בְּחָכְמָה עָשִׂיתָ**" ומהחכמה (שהיא הבכורה) נמשכת העשיה, ואנו רואים בעינינו את העשיה המרובה, וצריכים רק להתבונן בה ואז זוכים לראות מה שגנוז בה.

ועל זה אמר רבינו שצריך להסתכל בהשכל שיש בכל דבר, ושלא יהיה בבחינת "**לֹא יַחְפֹּץ כְּסִיל בִּתְבוּנָה כִּי אִם בְּהִתְגַּלּוֹת לִבּוֹ**" (משלי יח, ב), היינו שנתפס להתאווה שבדבר - אלא יתבונן איך להמליך אותו ית' ע"י כל דבר שהוא רואה או נפגש עמו, שזה בחי' הסתכלות בשכל שבכל דבר, כי "**לִכְבוֹדִי בְּרָאתִיו יְצַרְתִּיו אַף עֲשִׂיתִיו**" (ישעי' מג, ז), נמצא ששורש הכל הוא הכבוד של השי"ת, **ובגין דישתמודעון ליה** (זהר בא מב ע"ב) - לדעת אותו יתברך. וע"י חכמה זו נתהוו עולמות הבריאה והיצירה והעשיה.

וזו היא הבכורה, והברכה, וגם הנחלה בלי מצרים עד אין סוף, לעולמי עד ולנצח נצחים.

לאסוקי שמעתתא

נערך ע"י הרה"ג ר' משה בהגרי"ק **בראנדסדארפער שליט"א**
ראש כולל בקהילתינו ומו"צ דעדתינו

אליבא דהלכתא

פניני 'הלכה למעשה'

פתיחת סתימות בשבת

דין צינור שעלו בו קשקשים

השבוע למדנו **בשולחן ערוך** (סימן שלו ס"ט) על צינור המקלח מים מן הגג שאם עלו בו קשים ועשבים שסותמים ומעכבים את קילוח המים, וזה גורם שהמים היוצאים מתפשטים בגג ודולפים לבית, מותר למעך את הקשים ברגל בצינעה כדי לפתוח את הסתימה, שהתירו חז"ל לתקן את הצינור על ידי שינוי במקום הפסד.

פתיחת סתימות בצינור

מדין זה ניתן ללמוד גם לסתימות המצויים בזמנינו; אם נסתם הבית הכסא על ידי נייר או צואה, או אם נסתם הכיור שבמטבח מאוסף של לכלוך שהתקבץ בחור הניקוז, וכן אם נסתם צינור המים של המזגן וגורם שיטפטפו מים מתוך המזגן בבית, אם ניתן בכל אלו להקל לפתוח את הסתימות. וכדי לעמוד על הדברים נקדים שרשי הדברים בע"ה.

טעם הספק בפתיחת צינור

יש להסתפק מהו המבט הנכון על פי הלכה בצינור שנסתם; האם נחשב שהצינור התקלקל ופתיחת הסתימה היא תיקון לצינור, ויש על פתיחת הסתימה איסור 'מכה בפטיש' בזה שמתקן את הצינור, כי כל כלי שנתקלקל מההשתמשות שלו יש חיוב 'מכה בפטיש' כשמתקנים אותו כפי שמבואר **בסימן ש"מ** (מג"א ס"ק יא) דמחט שנתעקמה אסור לתקנה משום איסור מכה בפטיש, וכך נפסק גם **בסימן תק"ט** (ס"א) ששפוד שנרצף ואי אפשר לצלות בו כך אסור לפשטו. גם **בהלכות שופר** (סי' תקפו ס"ק לג) נפסק שאסור להוריד סתימה שסתם בנקבי השופר משום תיקון כלי, אם על ידי זה יוכשר השופר לתקיעה.

מאידך, יתכן לומר שהלכלוך הנמצא בתוך צינור הפלסטיק נחשב כדבר חיצוני שמעכב מהלך המים בתוך הצינור, ואין זה כקלקול בגוף הצינור, ומותר לסלק המפריע כדי שיוכלו המים להמשיך לקלח. דומה לזה מותר להדיח כוסות וכלים מלוכלכים, ואין אומרים שזה נחשב כאילו הכלים התקלקלו וההדחה מתקן אותם (עי' סי' שכג ס"ו ובב"י סי' שיח ס"ד בשם הפרדס), כך גם סילוק הלכלוך שהצטבר בתוך צינור הפלסטיק אינו נחשב כתיקון.

וכעין זה כתב **הט"ז בסימן תקי"ד** (ס"ק יב) שמותר להסיר ראש הפחם מנר הדולק ביום טוב ואין בזה איסור תיקון כלי, שאין זה כמתקן הפתילה אלא כמסיר דבר המקלקל, אלא כאילו דבר אחר דבוק בנר ומעכב את אורו. ואף בזה יתכן שהלכלוך נחשב כדבר אחר הדבוק בצינור שאין בזה איסור תיקון כלי. וכעין מה שהתירו להוציא מוגלא ממכה (סי' שכח סכ"ח), שזה נחשב כדבר זר הדבוק בגוף האדם.

תלוי בחוזק סתימה

והנה **בסימן שי"ד** (ס"ב ג) נפסק שאסור לעשות נקב בחבית שישמש כברז משום איסור תיקון כלי, אמנם במקום שהיה כבר נקב ונסתם ורוצה לפתחו מחדש יש בזה חילוק, שאם הנקב היה למעלה מהשמרים שאין זה סתימה חזקה כל כך מותר לפתחו שנית, [ולדעת הרבה פוסקים אפילו אם סתמו על דעת שלא להוציאו (משנ"ב שם ס"ק יט)]. אבל אם הנקב היה למטה מהשמרים ונסתם הרי זה סתימה חזקה כיון שהוא נמצא במקום שכל כובד היין נשען עליו, ואסור לפתחו שנית.

ולפי זה ניתן לומר דגם בנדון דידן הכל תלוי בחוזק הסתימה, שאם הסתימה הדוקה ואי אפשר לפתחו בקלות רק באמצעות פאמפ"ע או בעזרת כלי אחר הרי זה נחשב כקלקול בצינור. ואם אפשר לפתחו בקלות אין זה נחשב כקלקול בגוף הצינור וזה דומה להדחת כוסות ומחיטת ראש הפחם מהנר שמותר.

מאידך יש מקום לומר, שגם סתימה הדוקה אינה נחשבת כסתימה רק בסתימה שהאדם סתם מרצונו, אבל סתימה שנסתם ממילא ואין רצונו של אדם בו אינו חשוב כסתימה כלל, וכעין מה שפסק **המגן אברהם** (סי' שמ ס"ק יח) והובא **במשנה ברורה** (שם ס"ק מה) שאם נדבקו שני דפים ביחד על ידי שעוה מותר להפרידם, דכיון שלא נעשה לקיום ונעשה ממילא בלא מתכוין אין זה נקרא חיבור ותפירה, וממילא אין בהפרדתו משום קורע. - ולפי זה יהיה מותר לפתוח כל סתימה שנעשה ממילא ואין רצון האדם בכך.

דאורייתא או דרבנן

אמנם מדין צינור שעלו בו קשקשים הנ"ל מבואר שגם סתימה שאינה חזקה וניתן לפתחו בקל במיעוך הרגלים יש בזה גם כן איסור, ולא הותר רק בשינוי במקום הפסד.

ובאמת שיש **מחלוקת הפוסקים** מה הדין בצינור זה האם מי שאינו ממעך ברגליו על ידי שינוי, רק פותח את הסתימה כדרך, האם עובר על איסור דאורייתא או רק על איסור דרבנן;

המשנה ברורה (ס"ק מו) **והפרי מגדים** (משז"ז סק"ט) **והמהר"ם שיק** (או"ח סי' קו ד"ה ונהי באמת) כולם כתבו שאין בזה רק איסור דרבנן משום שנראה כמתקן, שהם מפרשים שסתימת העשבים והקשקשים הם איסוף של קש ועשבים שהצטברו לתוך הצינור ואינם חלק מגוף הצינור, ולכן אינו נחשב שהתקלקל גוף הצינור, אלא מדרבנן אסרו לפתוח את הסתימה אפילו שאינו מגוף הצינור משום שנראה כמתקן, והתירו כלאחר יד, דהוי שבות דשבות במקום הפסד.

מאידך, **התהלה לדוד** (סי' שז סק"ה) הוכיח **מהתוספות** (כתובות ס. ד"ה ממעכן) דצינור שעלו בו קשקשים יש איסור דאורייתא לפתחו כדרך. **ובשו"ת דבר יהושע** (ח"ב סי' מט) הוכיח שכן הוא גם שיטת **הרי"ף והראב"ד ריב"ש רמב"ן והגהות מרדכי** ויתכן שהם מפרשים שעלו בו קשקשים הכוונה שצמחו מתוך הצינור עשבים וקשקשים המעכבים הילוך המים, וממילא היא קילקול בגוף הצינור, ולשיטתם הקילו במקום צער והפסד כזה אפילו בשבות אחת של כלאחר יד.

סתימת צינורות שלנו

וכתב **בשו"ת דבר יהושע שם** (אות כב) שבצינורות בית הכסא שלנו העשויים מפלסטיק והסתימה היא מנייר וצואה אי אפשר לומר בשום פנים שיש בזה איסור דאורייתא, כיון שאין כאן שום קלקול בגוף הצינור, ואם כן לשיטת התוספות ושאר הראשונים הנ"ל יתכן שאין בזה שום איסור, אבל לשיטת המנשה ברורה יש בזה איסור דרבנן משום שנראה כמתקן.

ובשו"ת מנחת יצחק (ח"ה סי' עה וח"ו סי' כט) כתב שגם בצינורות שלנו אלו סתימות שאפשר לפתחם באמצעות כלי המיוחד לכך בלי מעשה אומן מיוחד אינו נחשב כקלקול בגוף הצינור ואין בזה רק איסור דרבנן, אבל אם היא סתימה חזקה שצריך אומנות ממש יתכן שיש בזה איסור תורה. גם **בשו"ת אגרות משה** (ח"ד סי' מ אות ט) חילק שאם היא סוג סתימה מצוי אין בזה איסור תורה, ואם היא סתימה חזקה שאינו מצוי ונסתם לגמרי יש בזה איסור תורה. ונראה דזהו גם סברת **הגרשז"א** ז"ל (מנחת שלמה ח"ב סי' יט) - וטעמם נראה דכיון שהצינור היא חלק ממערכת מורכבת של הוצאת הביוב, אם נסתם לגמרי נחשב שכל המערכת התקלקל.

נ"מ אם הותר משום כבוד הבריות

לפי הדברים נמצא שאם הסתימה אינה חזקה במיוחד והיא נפתחת באמצעות כלי רגילה, כמו כל הסתימות המצויות, יש בזה איסור דרבנן ואין לפתחם רק על ידי שינוי בצינעא. - אך למעשה אם אי אפשר לפתוח בשינוי כתבו **הפוסקים האחרונים** הנ"ל דכיון שהיא מקום כבוד הבריות, שאי אפשר להיפנות כשיש סתימה, והסתימה בבית הכסא גורמת לסרחון בבית, מכיון שמצינו הרבה פעמים שהתירו חז"ל אפילו שבות אחד במקום כבוד הבריות, לכן כשיש צורך גדול בדבר מותר לפתוח גם בעזרת כלי המיוחד לכך.

אבל אם הסתימה חזקה במיוחד יש להחמיר שזה נחשב לאיסור תורה, וכיון שלא הותרה כבוד הבריות בקום ועשה נגד איסור דאורייתא כמבואר **בסימן י"ג** (ס"ג ועיי"ש במשנ"ב סקט"ו), אסור לפתוח את הסתימה רק על ידי גוי.

סתימה בכיור במטבח

סתימה בכיור במטבח שוה לסתימה בבית הכסא, שאם היא סתימה רגילה אסור מדרבנן, ואם היא סתימה חזקה אסור מן התורה. ואם הסתימה גורם לסרחון ויש בזה כבוד הבריות ממש יש להתיר איסור דרבנן, אבל אם אינו גורם כל כך לסרחון אין להקל רק שבות דשבות במקום הפסד.

צינור של מזגן

מצוי לפעמים בצינור של מזגן שדרכו יורד המים לחוץ שנסתם מחמת הצטברות אבק, והעצה לזה לנפוח בתוך הצינור וכך משתחרר האבק והמים ממשיכים לרדת. - אסור לעשות כן בשבת! דאף שהסתימה אינה חזקה ואינה רק מדרבנן, הרי לשיטת המשנה ברורה צריך לעשות על ידי שינוי, והניפוח אינו שינוי. וגם אסור לטלטל את הצינור משום מוקצה (וגרע מהא דסי' שח סי"ט).

מנהג אמירת 'ויתן לך'

אמירת פסוקי ויתן לך במוצאי שבת מוזכרת כבר בזוהר הקדוש (סוף הקדמת הזוהר יד:) ומובא שם שהגיהנום שובת בשבת רק אחרי שכלל ישראל אומרים את קדושא דסדרא בתפילת ערבית של מוצאי שבת ואז חוזרת אש הגיהנום. וכתוב שם: 'אבל אי איהו ממתין עד דישלימו קדושא דסדרא אינון חייבין דגיהנם מצדיקין עלייהו דינא דקב"ה, ואינון מקיימי על ההוא בר נש כל ברכאן דקא אמרי צבורא ויתן לך האלהים מטל השמים'. וכתב הבני יששכר (הגהות מהרצ"א שם) 'מכאן סמך גדול לומר הפסוקים הללו במוצאי שבת'.

ומשמע מזה שטעם אמירת ויתן לך הוא כדי להאריך את התפלה כדי שישבות הגהנים יותר זמן. וכן מובא במחזור ויטרי (סימן קמה) שלכן מאריכים בתפילה במוצאי שבת ואומרים ויהי נועם וסדר קדושה 'ופסוקי נחמות' לאחריהם מפני שביום השבת יוצאין פושעי ישראל מגיהנם ויש להם מנוחה בשבת עד שישראל מסיימין את תפילת המעריב, לכך מאריכין בתפילה שלא יחזרו מהרה לגיהנם. ולפי זה נמצא שפסוקי 'ויתן לך' נחשב כחלק מהתפלה בבית הכנסת, וכן הוא בנוסח אשכנז כמבואר ברמ"א (סי' רצה). וכן משמע מלשון הזוהר הקדוש 'דקא אמרי צבורא'.

אמנם מנהגינו שאין אומרים 'ויתן לך' כחלק מנוסח התפלה אלא כל אחד אומר את זה לעצמו, וכן מובא בכף החיים (סקי"ב) שהאריז"ל היה נוהג לאמרו אחר הבדלה בביתו. ואפשר שהטעם שאנו אומרים ויתן לך הוא מטעם שכתב הטור (סי' רצה) שנוהגים לומר פסוקים של ברכה כגון יפתח ה' לך את אוצרו הטוב כדי שיתברכו במעשה ידיהם. וטעם זה מובא במשנה ברורה (סק"ה). וכן כתב בספר המנהיג להראב"ן (הל' שבת עמוד ר); מנהג כל ישראל לומר במוצאי שבת ויתן לך וכל הפסוקים של ברכות שיתברכו ישראל בשבת הבאה ומעתה ועד עולם. ואפשר דלפי זה שייך יותר לאמרו אחר הבדלה בבית כשמתחילים להתעסק במעשה ידים.

אמנם גם למנהגינו שאין אומרים בציבור בבית הכנסת מובא בספר סגולת ישראל בשם הרה"ק רבי מנחם מנדל מרימנוב זי"ע שטוב לאמרו בשנים שכל אחד מברך את חברו הנוכח אתו ואומר ויתן לך.

ובלקוטי מהרי"ח (ח"ב דף פ) כותב בדרך אפשר הטעם שאומרים פסוקי ויתן לך על פי מה שמובא ששני המלאכים המלווין את האדם בערב שבת אינם יוצאים עד לאחר השבת, וכתב בספר מטה משה שהמלאך הרע המתלווה לאדם בערב שבת הוא ס"מ שרו של עשו, ומכיון שמצינו אצל יעקב אבינו שלא רצה לשלח את השר של עשו עד שהודה לו על הברכות, לכן גם אנחנו במוצאי שבת קודש קודם ששולחים את המלאכים לדרכם מזכירים את הברכות ברכת יצחק ליעקב כדי שבעל כורחו גם המלאך הרע יסכים ויודה על הברכות.

הרה"ק רבי שניאור זלמן מלאדי זיע"א (ב')

בחר קטירא אתקטר ביה בקוב"ה

ביום שישי ח' טבת עש"ק פרשת שמות תקע"ג, הגיע כאמור בעל התניא מלווה בשיירה גדולה של כשישים עגלות ממשפחתו וחסידיו לעיירה פייענא, לאחר מנוסה קשה ומפרכת שנמשכה למעלה ממאה ימים, ממקום מושבו בלאדי אשר ברוסיה הלבנה עד לתוככי אוקראינה. פייענא העיירה היתה כמעט ריקה מגברים שהיו מגויסים למלחמה בחזית. התושבים המעטים קיבלו את החסידים ברצון ונתנו להם דירות ועצי הסקה חינם אין כסף, והרה"ק בעל התניא מצא את מקום משכנו במלון אורחים שהיה בעיירה.

ב'פייענא' התבשרו החסידים כי דבריו של רבם בעל התניא התקיימו במלואם, וצבאו של נפוליאון החל לנחול מפלה אחר מפלה, כפי שכתב על כך בנו הרה"ק רבי דובער זי"ע: "שמענו שהייתה מפלה להשונא סמוך לקרסנא ומבריחים אותו ככלב, והיינו אך שמחים כי נתקיים הכל לא נפל דבר וחצי דבר..."

תיכף עם התיישבותו בעיירה כבר החל בעל התניא לפעול לרווחת היהודים שהתגוררו בערים שנהרסו כליל בקרבות. הוא שלח משלחות לערים שונות ברחבי רוסיה כדי למצוא דירות ומקורות פרנסה לפליטים הרבים.

טלטולי הדרכים הקשים ואימי המלחמה נתנו בו את אותותיהם, והוא נפל למשכב. הוא התבטא אז ואמר שהמלחמה קיצרה עשר שנות חיים מחייו.

באותם ימים שלפני ההסתלקות - סיפר נכדו הרה"ק בעל הצמח צדק - פנה אליו זקנו ושאל: "האם רואה אתה את הקורה שבגג". כאשר התפלא הצמח צדק לפשר השאלה. המשיך בעל התניא ואמר: "אני איני רואה את הקורה כי אם את דבר ה' המהווה ומחיה את הקורה".

מחלתו ארכה חמישה ימים ובמוצאי שבת קודש ליל כ"ד טבת איתקטר בחד קטירא ונשמתו הקדושה עלתה בסערה השמימה. כפי שמובא בהקדמה לשולחן ערוך הרב, בה מתארים בניו את סדר הסתלקותו: "אראלים ניצחו ונגנז ארון הקודש, ויצתה נשמתו בטהרה אחר כמה נוראות ונפלאות שנראה ממנו ז"ל באותן הימים שלפני הסתלקותו. לא פסק פומיה מגירסא עד יום מנוחתו. ואחר שהתפלל תפילת ערבית והבדלה בחונן הדעת בדעה צלולה ומיושבת ובדבקות נפלאה, במוצאי שבת קודש כ"ד טבת תקע"ג, בחד קטירא אתקטר ביה בקודשא בריך הוא. אליו נשא את נפשו בשמחה וטוב לבב, כאשר נראה בעליל לכל העומדים שמה, אשר נתפלאו ונשתוממו על המראה. ואותנו עזב ביגון ואנחה"...

העיר הקרובה ביותר שבה התקיימה קהילה יהודית היתה העיר האדיטש, שרחוקה כ-300 ק"מ מפייענא. ואכן בשבת שקודם פטירתו שמעו ממנו כמה פעמים שמזכיר את העיר 'האדיטש', ומכך הבינו שרצונו היה שיוליכוהו לשם לאחר הסתלקותו.

היו אלה ימי החורף הקשים, כאשר השלג נערם על פני הארץ. ובדרך הטבע לא ניתן היה להעבירו עד להאדיטש , ואכן "בדרך ראו פלאות רבות", עד שהביאוהו למקום מנוחתו.

בשנים האחרונות הוקם על ציונו אוהל גדול ומכובד. במקום פועל גם הכנסת אורחים, מקוה טהרה, גשר לכהנים, וכל התנאים הנדרשים ברוחניות וגשמיות לרווחת הציבור הפוקדים את המקום לזכות בדבר ישועה ורחמים.

צדיקא דאתפטר אשתכח בהאי עלמא

טרם פטירתו הורה בעל התניא לבעל המלון לסגור את חדרו בו שכב, ושיכניסו שם רק לצורך תפילה. הוא הוסיף וביקש, שאם יזדמנו למלונו יהודים המזלזלים ביהדותם אזי יאיים עליהם ויכניסם לחדר זה עד שיראה ששבו בתשובה. בשכר זאת בירכו ברכות רבות ואף הבטיח לו אריכות ימים. ואכן ידוע סיפור מופלא על שני יהודים ששבו לכור מחצבתם בעקבות שהותם במקום.

אשר יצוה את בניו וביתו אחריו

רגשי הכבוד והיקר לרבינו ולמשנתו עברו גם לבניו וצאצאיו אחריו (וכפי שמופיע בארכיות בספר 'שבחו של צדיק' מערכת בית חב"ד ליובאויטש).

בנו ממלא מקומו הרה"ק רבי דובער זי"ע המכונה 'האדמו"ר האמצעי' נודע גם הוא באהדתו לחסידות ברסלב כאשר העיד החסיד רבי שמואל הורוויץ זצ"ל שמקור משפחתו היה מחסידי חב"ד, שהרה"ק רבי דובער [ה'מיטלער רבי'] מליובאוויטש אמר על הרה"ק מוהרנ"ת זי"ע שהוא 'עילוי בחסידות' ('כתבי רבי שמואל' עמוד קפ"ד).

גם מהנכד הגדול הרה"ק בעל הצמח צדק זי"ע עוברים במסורה אצל אנ"ש כמה עובדות וסיפורים על הערכתו ועל אהדתו לחסידות ברסלב, (כפי שמופיע בספרים 'שיח שרפי קודש' ו'שבחו של צדיק').

סיפר החסיד רבי לוי יצחק בנדר זצ"ל, שקיבל ממקורות נאמנים, שכאשר הצמח צדק ראה לראשונה את הספר "ליקוטי הלכות", עיין בו ואמר: "כולנו בני איש אחד נחנו" ולנ"א אמר: "אחינו אתה".

סיפר מו"ר הגרי"מ שכטער שליט"א, ששמע מהרה"ח ר' אלעזר רוזנפלד ז"ל ששמע מאחד מחשובי רבני חב"ד שזקנו היה תלמיד ה"צמח צדק" זי"ע, שפעם אחת שמע הצ"צ מאחד שדיבר סרה במוהרנ"ת, ובשמעו זאת רגז עליו וציוהו לקבל מיד נזיפה. ומעין זה מסופר בשם הרה"ח ר' זעליג סלאנים ז"ל מחשובי חסידי חב"ד, כי המעשה היה באחד שהשליך את הספה"ק ליקוטי הלכות ארצה, והרה"ק בעל "צמח צדק" הורה לו לחלוץ את מנעליו, לשבת יחף על הארץ ולקבל נזיפה ברבים.

סיפר החסיד ר' יעקב דוב ז"ל, ששמע מאחד מזקני חסידי ליובאוויטש, שמקובל בידו סיפור, שבזמן בעל הצמח צדק, היה אחד שחתול נטפל אליו והיה רץ אחריו מצערו ושורטו, וכל טצדקי שעשה להיפטר ממנו לא הועילו. בצר לו הלך לתנות צערו אצל רבו הצמח צדק, אמר לו הרבי, שזה אירע לו משום שהוא רודף את חסידי ברסלב, ואין לו עצה אחרת, אלא לנסוע לציון הק' באומאן לבקש סליחה ומחילה, אז יפטר מצערה של השונרא.

הגאונים החסידים הנודעים רבי ברוך אפרים זצ"ל - מחבר הספר הקדוש "באבי הנחל" -ביאורים על לקוטי מוהר"ן. רבי מענדלי ליטוואק זצ"ל והחסיד רבי שימעוי'ה זצ"ל שנמנו על חשובי אנ"ש - היו בני העיר הומלא שברוסיה הלבנה, ובתחילה היו השלשה מתלמידיו הגדולים והחשובים של הרה"ק בעל ה"צמח צדק" זי"ע, ונמנו על עדת חסידי חב"ד, ולאחר מכן התקרבו בצוותא לדרך רבינו זי"ע.

המשך מעמוד א'

ש'תוכו' ופנימיותו של הנופל היא כ'ברו', ומייאש את כל סובביו מלהפציר ולהעתיר עבורו.

אבל אנחנו עם קדוש, זרע יעקב איש תם, נתמים עצמנו לחכמת התורה בלי שום תערובת חכמה עצמית ואנושית, ונאמין באמונה שלמה זכה ותמה ש"על ידי תפילה יכולין לבוא לכל, לכל טוב, לתורה ועבודה ולכל הקדושות ולכל העבודות ולכל הטובות שבכל העולמות" (שם, ח"ב קי"א) על אף שזה נראה כל כך רחוק מהמציאות הנראית לעין בשר, עדי אכן נזכה לכל הישועות הפלאיות המוכנות עבורנו חיש קל מהרה.

ברכת מזל טוב
להה"ר צבי אריה שדרובסקי הי"ו
להגל היכנס בנו מנחם מנדל נ"י
לעול תורה ומצוות
יה"ר שיזכה לגדלו לתורה לחופה
ולמעש"ט ולרוב נחת דקדושה

ברכת מזל טוב
להה"ר שפעון הודביץ הי"ו
להגל היכנס בנו שלמה נ"י
לעול תורה ומצוות
יה"ר שיזכה לגדלו לתורה לחופה
ולמעש"ט ולרוב נחת דקדושה

ברכת מזל טוב
להה"ר יהודה בולמן הי"ו
להגל היכנס בנו לוי יצחק נ"י
לעול תורה ומצוות
יה"ר שיזכה לגדלו לתורה לחופה
ולמעש"ט ולרוב נחת דקדושה

ברכת מזל טוב
להה"ח
ר' אלעזר מודדי קלצקי שליט"א
להגל היכנס בנו שמואל נ"י
לעול תורה ומצוות
יה"ר שיזכה לגדלו לתורה לחופה
ולמעש"ט ולרוב נחת דקדושה

ברכת מזל טוב
להה"ר יואב וילקומיר הי"ו
להגל היכנס בנו יהודה עובדיה נ"י
לעול תורה ומצוות
יה"ר שיזכה לגדלו לתורה לחופה
ולמעש"ט ולרוב נחת דקדושה

ברכת מזל טוב
להה"ר שמעון ויינשטוק שליט"א
להגל אריהסו בתו
עב"ג הבה"ח אברהם נ"י
בהרה"ח ר' משה ליברמנטש שליט"א
יה"ר שיזכו לבנות בית נאמן בישראל
בדרך דביה"ק זיע"א

ברכת מזל טוב
להה"ר יעקב עקיבא פארגעס הי"ו
להגל הולדת הבת
יה"ר שיזכה לגדלה לתורה לחופה
ולמעש"ט ולרוב נחת דקדושה

ברכת מזל טוב
להה"ר אהרן שטיינברגר הי"ו
להגל הולדת הבת
יה"ר שיזכה לגדלה לתורה לחופה
ולמעש"ט ולרוב נחת דקדושה

ברכת מזל טוב
להה"ר נחמן אליעזר סולדש הי"ו
להגל הולדת הבת
יה"ר שיזכה לגדלה לתורה לחופה
ולמעש"ט ולרוב נחת דקדושה

נערך ע"י הרה"ח רבי נחמי שוואריץ שליט"א
בעמה"ס "אוצרות עליב לתריסופה".

רבי נחמן טולטשינער (מ')

ומל ה' את לבבך

אחד מאנ"ש החשובים ה"ה ר' אליעזר מעיר לאדיזין נולד לו בן, ויום מילתו חל להיות בראש השנה, ולא ידע לשית עצות לנפשו, האם יסע לראש השנה לאומאן לקיים ציוויו של רבינו ז"ל וימנה שליח למילת בנו, או שיישאר בביתו בלאדיזין לקיים בעצמו מצות הברית של בנו ולא על ידי שליח.

פנה ר' אליעזר לרבי נחמן מטולטשין ושאל אותו כדת מה לעשות, ענה לו רבי נחמן בדרך צחות: הרי הפסוק אומר "ומל ה' אל לבבך ואת לבב זרעך", הרי שמקודם עליך למול אל לבבך לבוא אל רבינו ז"ל שיפתח את אוטם הלב להשי"ת, ואחר כך למול את בנך. ואכן קיים זאת ר' אליעזר ונסע לראש השנה לאומאן ומינה שליח למילת בנו (שיש"ק ח"ג סי' רע"א).

נקרא על שם הצדיק...

רבי נחמן היה מסור בלב ונפש לכל עניני רבינו ז"ל, אחד מהם לא נעדר, וכל מה שהיה שייך לענין רבינו ז"ל, אם זה הדפסת ספרים, אם זה קירוב אנשים לדרכי רבינו ז"ל, אם זה לנקות את הקלויז וכו', הכל כאשר לכל עשה כעבד נאמן אל אדוניו. וכל כך אהב כל ענין של 'ברסלב' עד שאמר פעם בדרך צחות: "מקנא אני בר' שבתי ברסלבער ז"ל שלא דר בעיר ברסלב כלל ואעפ"כ הכל מכנים אותו בשם 'ברסלבער' בשביל התקרבותו לדרכי רבינו ז"ל, ואולם אני דרתי ח"י שנים בעיר ברסלב ולא זכיתי לכינוי הזה..." (שיש"ק ח"ג סי' רצ"ה).

ולא יראה לך "חמץ"

אנ"ש הקפידו שלא לאכול מצה שרויה בפסח (געבראק'ס), וכפי שנהגו החסידים ההולכים אחר דרך מרן הבעל שם טוב הקדוש, וכן נהג רבינו ז"ל בעצמו. ואף על פי כן אמר פעם ר' נחמן לבני ביתו, שאם יראו שנופל איזה פירור מצה בטעות לתוך המרק, לא יקפידו על זה, ולא יהיו נכשלים בכעס על בני ביתם, ואמר בדרך צחות: "הלא התורה הזהירה ואסרה משהו חמץ ולא משהו מצה" (שיש"ק ח"ג סי' רפ"ז. ובמקו"א בשיש"ק מובא זה בשם רבינו ז"ל בעצמו, ומעשה כזה מובא גם בשם מרן קוה"ק הדברי חיים זצ"ל שפעם אחת נפל תחיכת מצה לתוך המרק ולא רצו להביא לו המרק, וצוה הדברי חיים להביא המרק אל השולחן וטעם ממנו, מפני טעם הנ"ל).

האור לעומת החושך

בעת שיצא לאור הספר "לב העברי" מהצדיק רבי עקיבא יוסף שלעזינגער זצ"ל, הפליג רבי נחמן בשבח הספר הזה, ואמר: כנגד החושך הגדול שמתפשט בעולם הזה על ידי ההשכלה הארורה, שפשטו טלפיהם הרעים על כל הקדוש לנו, לעומת זה סיבב השי"ת שיצא ספר זה שנוטל הרבה מהחושך". כי הספר הנ"ל הוא כולו דברי מוסר נפלאים, וסותר שם את כל הדעות כוזבות של האפיקורסים הרשעים.

ודרך הספר הנ"ל ללקט מכל ספרי חסידות למיניהם מה שלחמו באריכות נגד ההשכלה, היינו מספרי הרה"ק רבי צבי אלימלך מדינאב זצ"ל, וכן מעתיק שם באריכות גדול מכל מקום שנזכר בספרי רבנו ובליקוטי הלכות ממוהרנ"ת בהילחמו ביום קרב נגד המשכילים הרשעים (שיש"ק ח"ג סי' ר"צ).